

Libretto, Drot og Marsk (Christian Richard).

Kongen: Du lader vente på dig, vakre pige.

Åse: Jeg måtte smykke mig for Danmarks konning. Se, dette lille kors er helt af sølv.

Kongen: Hvad siger du om det blev helt af guld og med et Pater Noster bånd af perler?

Åse: Af guld? Jeg kender kun af navn guldet, det lokker med sælsom lyst, jeg kender kun solens guldblink og løvets gyldnen i høst. Hver bøg i de grønne skove har været min barndoms ven, hos hinden måtte jeg sove og springe om kap med den. Jeg er en ringe kulsvierpige, Herre, min fader hedder Bent.

Kongen: Du selv da?

Åse: Åse.

Kongen: Hvad tykkes du om Dannerkongen, Åse?

Åse: Kongen? Jeg kendte af navn kun kongen til denne salige stund. Jeg kendte kun gjærde-kongen som smutter i grønne lund. Jeg frygted så mægtig en herre, jeg troede ham ej så huld, jeg kendte kun skovens kroner, men ingen kroner af guld.

Kongen: Hvor lærte du min svend at kende, Åse?

Åse: Han kom her så stundom, men jeg vidste ej han var en ridder.

Kongen: Bar du elskov til ham?

Åse: Elskov? Jeg kender kun af navn elskov, dens sælsomt dragende lyst, jeg kender kun biens surren om rosens svulmende bryst. Kong Erik, se ikke på mig med al den dræbende glød, jeg frygter, jeg kender til elskov, jeg frygter den bliver min død.

Næste scene

Åse: Jeg kan slet ikke kende i al den glans i dag, langt mindre kan jeg kende mit eget hjertes slag.

Kongen: Det fryder mig når du skænker den gyldne vin, det fryder mig når jeg tænker den skovens blomst er min!

Kongen: Hvem dér? Vil nogen gæste os ved festen?

Rane: Der holder jernklædte mænd i gården!

Kongen: Min marsk, formoder jeg. Jeg har ham ventet.

Rane: En hænekarm er også med i følge!

Kongen: Vel mødt, marsk Stig! I ser mig ud til leding!

Marsken: Jeg kommer for at byde jer farvel! Hæren er rede til at gå til Sverrig!

Kongen: Og I vil ikke tøve denne kvæld?

Marsken: Nej, herre! Et kun ligger mig på sinde. Jeg haver mig i mit eje så kostelig en skat; lover I mig at vogte den både dag og nat? Jeg gav både borg og fæste, havde jeg den bag værn!

Kongen: Jeg har så stærke gemmer med både bolt og jern!

Marsken: Jeg gav mine grønne skove, jeg gav mit eget liv, før hun skulle ilde fare, min venne hulde viv. Lover I mig at værge den perle klar og skær?

Kongen: Min søster så hun skal være, det lover jeg ved mit sværd.

Marsken: Min viv, fru Ingeborg!

Kongen: Ha! Ved alle helgen at vogte slig en skat er selv en skat!

Marsken: Farvel, farvel, min stolte viv! Jeg kommer igen, jeg kommer igen ad åre. Ja!

Ingeborg: Ak, skal vi skilles? Oh bliv! Mit hjerte banker så såre.

Åse (for sig selv): Hvilket blik! Hvilket blik! I mit hjerte føler jeg et stik. Hvilket blik.

Kongen: Aldrig så jeg et blomster som violen, stærkt i duften, skær som kongsgården ind, selve aftenrøden, når den lægger ild i. Luften! Disse øjne halv tillukte, som en sky i måneddrømme! Disse læber, disse læber, disse strenge, kyske læber, dog så talende, dog så ømme, disse læber!

Marsken: Vær du kun trøst, min svane hvid, vær du kun trøst! Jeg kommer igen, jeg kommer igen.

Åse: Ak nu skifter mine drømme. Ak, mine drømme! Ak mine drømme. Ak, nu skifter mine drømme.

Ingeborg: Ak, om I blev derovre! Ak om I blev derovre! Ak om I blev derovre, da falded min unge kind, Oh, bliv!

Rane: Marskens hustru er fortabt, marskens hustru er fortabt. Marskens hustru, marskens hustru er fortabt, marskens hustru er fortabt, er fortabt.

Kongen: Se, hvor himlens sky er røde fra den sommerlige kvæld, strømme morgenens i møde i det samme purpur væld! Oh, se de skyer røde, er det dagning eller kvæld? Oh, kom og lad os drømme hvor lindegangens omme sanger fløjter sit farvel.

Ingeborg: Mig tykkes, jeg er en anden end den jeg var i går! Mit hjerte gøres mig bange, mit hjerte gøres mig bange, jeg ved ej selv hvorfor!

Marsken: Hvis tier du, min hustru kær, hvi flyver du mig ikke nær? Hvi breder du ej armen ud? Hvis bærer du så sort et skrud?

Ingeborg: Da Thyra ville drotten melde, han havde tabt sin bedste skat, ak! Da lod hun natten selv fortælle, at det for ham var blevet nat.

Marsken: Hvad tab, hvad nat? Er ikke du min bedste skat? Er ikke du min bedste skat? Er ikke vores døtre små, så friske som den unge rå? Min Ingeborg, forklar, forklar hvad tab, hvad nat, når dig jeg har, når kun din skønhed jeg kan se, hvad tab, hvad nat, når dig jeg har, når kun din skønhed jeg kan se!

Ingeborg: Hvad er så grimt som plettet sne!

Marsken: Kun gådemulm! Tal ud om kindens blegthed, sorgens skrud, hvi sukker du så såre" Sig, er nogen død?

Ingeborg: Din ære, Stig!

Marsken: Min ære? Er i kampens møje min ære blegnet til i dag? Vil ej konge Erik højt ophøje den mand, som vandt ham Danmarks sag?

Ingeborg: Ophøje? Ak! Han har ophøjet! Jeg var den stolteste frue på hele Danmarks ø, nu er jeg bleven mindre end selv den fattigste mø! Nu er jeg bleven mindre end hende, der ej har sko. Ve mig! Ve mig! Jeg er bleven dronning, og nu har Erik to!

Marsken: Du, dronning? Dronn... ha-ha-ha-ha. Der brast det tågeslør! Hvis brast ej hjertet i mig med det samme? Du, frille for den usle hund! Gå, gem din skam i klostret! Hvi traf ham ej din kniv? Hvis lyster det dig at leve, du æreløse viv! Dø for din husbonds harme, hvem skændsel du kun spandt!....Min Ingeborg, du arme! O, sig det ej er sandt!

Ingeborg: Slå mig, Stig. Her ligger jeg som en hund for din fod!

Marsken: Du blev ej født til tigger, min Ingeborg. Fat mod! Hvi skulle den kvide hænde min ungdoms fagre brud! Sig, har du elsket Erik?

Ingeborg: Nej, Stig, ved himlens gud! Jeg drømte mig halvt en engel, jeg troede mig stærk som få, jeg leged med liljens stængel til blomsten i støvet lå! Han sagde jer død i leding, da drog han mig ved vold, han har et kast med sit øje, der gør al troskab kold. Ham kom som en lyng-orm i ham af hermelin! Gud give de bolstre hvide var blevne mit jordelin! Slå ham som en orm! Brænd ham som et bulmeurts frø! Sværg! Sværg, I vil hævne min ære! Lad mig ikke uhævnet dø! Uhævnet, uhævnet dø.

Marsk: Jeg havde mig i min urtegård et blomster fuld af ynde. Så lidt hun kendte til trællekår, kendte hun til at synde. Hun var min lyst ved lysen dag og ved den hældende kvæld, jeg måtte i leding fare, sagde hende tusind farvel! Vælted sig en edderorm ud i min løngangs skygge, snoede sig om min liljevand, gjorde skam af min lykke! Den orm havde kongekrone på, og løver sprang i hans skjold! Hør mig, Dannemænd! Kong Erik har taget min viv med vold!

Marsken: Så lover I at lokke ham i baghold?

Rane: Det lover jeg!

Marsken: Og tror I det vil lykkes?

Rane: Jeg ved om Viborg Hede i skovens ensomhed en lønlig lille rede, som ikke mange ved. Der bag de sorte kviste, jeg har min lokkemad, der mødes vi med liste i fælles hævn og had. Alt nøjere jeg vejer, og skikker Eder bud, jeg tvivler ej om sejr når blot vi holde ud!

Marsken: Tak, Rane! Du opliver min hu med dine råd. Kun sig mig hvad der driver dig til sådan dåd?

Rane: Ha! Vil I vide grunden, så spørg hans søster ad! Tre gange har han lovet mig Hedevig til brud! Tre gange har han vovet at fly mig narreskrud! Ti gange fra hans side, jeg lusked som en hund, men hunden kan vel bide sin hjort i grønne lund! Jeg sanket har mit bag fra de tusind nålesting, min hævn skal komme bagfra, som lossens spring i spring!

Kongen: Fagre søde jomfru møde i en stund så nattekold! Ræk mig dine læber røde! Ræk mig dine læber røde!

Åse: Vogt jer, herre! Brug ej vold! Ufred nok i land og rige, hyttens fred tør ej I svige.

Kongen: Liden jomfru, liden jomfru, lad dig sige! Slå ej kors som for en trolld! Lad i dine bløde arme bort mig drømme denne nat! Glemme stormens hyl og harme!

Åse: Vogt jer, Herre, slip mig brat!

Kongen: Liden jomfru, lad dig sige!

Åse: Vogt jer, Herre, slip mig brat!

Kongen: Liden jomfru, lad dig sige! Jeg er vant til kys og smilen!

Åse: Jeg er vant at svinge bilen, det har far mig lært ved milen, jeg er ej så helt forladt!

Kongen: Liden Åse! Liden Åse, lad dig hilde, er det dig min due grå! Nu jeg kender jer som få. Bliv min fagre elverpige, bliv min fagre elverpige, bliv...

Åse: I kan blive, jeg vil vige, kun et ord jeg vil jer sige: Vogt jer for de kutter grå!

Rane: Her kan vi overnatte, Herre!

Kongen: Her? Et udsøgt natteleje, må jeg sige! Indbydende for rotter!

Rane: Altid husly!

Kongen: Å-ja, så red et leje mig i halmen, at jeg kan sove, jeg er træt og mødig!

Rane (for sig selv): Nu sover han sit sidste blund, det går mod hævnens kolde stund! Snart vil de hjorten ramme, de vilde hunde glamme!

Kongen: Nej, nej! Jeg kan ej sove, Rane! For stormens hvin, for lygtens skær! Og så for mine tankers den nattevilde hær. Stæng ladeporten!

Rane: Herre! Den mand er ej af kvinde født, som bjælken kunne sprænge, det har slet ingen nød.

Kongen: Det tuder og det hviner, som løs var hele helveds hær, dog tykkes mig, det kimer som til en jordefærd.

Rane: Nej, Herre, jeg kender de klokkers spil, det er Skt. Cæcilie nat!

Kongen: Sankt Cæcilie, drømmen! Drømmen! Det var den hun stævned mig til! Hun lå i klæder hvide, alt efter dødning-skik, da stod hun op fra båren, slog op det brystne blik; hun var så hvid om kinden, hun var så streng om mund, hun løfted truende fingren og sukked af hjertens grund. Hun sagde, hun var kommen at fly mig helveds ild. Hun sagde: ve mig, Rane. Så du hende?

Rane: Hvor?

Kongen: Der!

Rane: I vildes, Herre!

Kongen: Tys, hvad er det for en larm?

Rane: Det er kun stormen, der i taget rusker!

Kongen: Nej, Rane, det er hestetrav! Og hører du, det klirrer! Du mindes marsken og hans mænd - hvor underligt du stirrer! Hvor er mit sværd!

Rane: I glemte det i hytten hist, desværre

Kongen: Er ingen andre våben her?

Rane: Jo, hundepisken, herre!

Kongen: Ha, Rane, hvor du husker vel, så husk at jeg er din konge! Og vær mig trofast!

Rane: Som en træ!

Kongen: Ha, tæm din onde tunge! O, vær mig trofast som en ven! Jeg lover dig min søster, jeg giver Lolland dig til len, alt, alt hvad dit hjerte lyster! Hører du?

Rane: Ja, stormens torden.

Kongen: Nej, nu hamre de på porten! Det er dem! Hvordan har du stængt og stivet? Bjælken knækker jo som sivet! De vil frem! O, jeg klamrer mig til livet! Skjul mig, Rane, her i halmen! Værg din Herre!

Rane: Jeg skal spærre med mit glavind vejen dem!

Marsken: Stat op kong Erik og kom til os ud!

Rane: Kong Erik er ej her!

Kongen: Rane, forråder du din konge?

Marsken: Ha! Ved Skt. Knud! Så traf jeg dig, kong Erik, du Bengerd's onde frø! Fordi du gjorde mig den vånde, så skalst du visselig dø

Kongen: Marsk Stig, du fik din vilje, dog siger jeg dig for sand, fordi du Herrens salvede vog, du vorder en fredløs mand. Fordi du Herrens salvede vog! Så skal du fredløs dø!, flakke som ravn og måge, helt vildsomt under ø. Ingeborg!

De sammensvorne: Ha! Vi vil se hans blod! Nu er det sket! Afsted! Stik ild på laden!

Marsken: Og skal jeg være en fredløs mand og aldrig hvilested finde, den dåd i Finderup lade skal aldrig gange af minde!

Kongens jægere og almuen: Ve, Dankongen i sit blod!

Kvinder: Ve! Kongen i sit blod, ve! Ve!

Munke: Ve!

Kvinder: Ve! Dankongen i sit blod!

Åse: jeg ville bringe dig dit sværd, Kong Erik! Det kom for sent! Men sværdet har et kors, det hvile på din blodbestænkte bære, dugget af Åses tunge, bitre tåre!

Kvinder: Nu stander landet i våde! Nu stander!

Jægere og almue: Nu stander landet i våde! Nu landet i våde!

Åse: Gud se til os alle i nåde!

Jægere og almue: Nu stander landet i våde!

Munke: Gud se til os alle i nåde!

Alle: Amen!